

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ПО «ПЗВО «УУОЗ»

Світлана КОРЕЦЬКА

20 травня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	D3 «Менеджмент»
Освітня програма	Менеджмент персоналу
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни ««Філософія» для здобувачів вищої освіти галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності D3 «Менеджмент» Освітньої-професійної програми «Менеджмент персоналу»

Розробники: Бурков Віктор Леонідович, доцент, кандидат філософських наук.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Менеджмент персоналу Протокол від «15» травня 2026 р. № 01

Завідувач кафедри

Микола КОРЕЦЬКИЙ

15 травня 2026 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент персоналу»

Гарант освітньої програми

Микола КОРЕЦЬКИЙ

15 травня 2026 року

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Загальний обсяг кредитів ЄКТС /годин	4 / 120
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів	2
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	120
Аудиторні	48
Модульний контроль	
Семестровий контроль	
Самостійна робота	72
Форма підсумкового контролю	Залік

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є формування обізнаності майбутніх фахівців щодо основних ідей світової та вітчизняної філософської спадщини.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ✓ усвідомлення сутнісної особливості філософського мислення, основні проблематика, зміст основних філософських шкіл та течій, провідних ідей історико-філософського здійснення;
- ✓ розуміння основних понять та проблематики таких розділів філософії як онтологія, гносеологія, діалектика, історія філософії, соціальна філософія, етика;
- ✓ формування культури філософського мислення та відповідного аналітичного рівня практичного світогляду;
- ✓ вироблення навичок застосування філософських знань у процесі пізнавальної та практично-діяльної активності з формуванням критичного мислення.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Філософія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	ПРН 2
Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації	ПРН 12
Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	ПРН 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Філософія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ДРН
Здатність до застосування загально-філософських теорій, підходів принципів, методів й понять під час діяльності за фахом;	ДРН 1
Здатність вільно, критично і творчо мислити, користуючись філософськими категоріями, спираючись на принципи гуманізму та загальнолюдські цінності;	ДРН 2
Здатність аргументовано відстоювати свій погляд на вирішення філософської проблеми в діалозі з носієм іншої точки зору;	ДРН 3
Здатність використовувати критичний, евристичний та світоглядний потенціал філософії для вирішення нагальних світоглядних, практичних, методологічних та аксіологічних проблем у фаховій та повсякденній діяльності;	ДРН 4
Застосовувати прикладні аспекти філософії для пізнання світу та практичної діяльності;	ДРН 5
Здатність до самостійного опанування нових знань з використанням філософської літератури для власного саморозвитку;	ДРН 6
Здатність транслювати власну думку у соціокультурному середовищі.	ДРН 7
Здатність визначати моральні цінності в психологічній діяльності та проводити етичну експертизу власної професійної та загально-соціальної діяльності.	ДРН 8

ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Аудиторні заняття			Самостійна робота
	лекції	практичні	інші	
Обсяг, години	24	24		72
Разом				120

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Історія філософії

Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві.

Світогляд та філософія. Філософія: предмет, структура, коло проблем, функції. Сенс філософування як невід'ємного атрибута людського існування. Проблема основного питання філософії: підходи до її вирішення. Матеріалізм, ідеалізм. Суб'єктивний та об'єктивний ідеалізм. Філософія і світогляд. Історичні типи світогляду. Сучасні уявлення про філософію. Філософія як основа наукових парадигм (класична, некласична, постнекласична). Закони й категоріальний апарат філософії. Філософія як система та об'єкт пізнання

Тема 2. Філософія Стародавнього світу. Антична філософія.

Східна та західна парадигма світосприйняття. Передумови виникнення філософії у Стародавній Індії. Зародження філософії у Стародавньому Китаї.

Філософія Античності. Початок філософії. Натурфілософія. Мілетська школа. Учення Геракліта про буття. Діалектика Геракліта. Учення піфагорійців про число. Елеати. Вчення Парменіда про буття. Співвідношення розумового і чуттєвого пізнання. Апорії Зенона. Атомізм та детермінізм Демокрита. Вчення про пізнання Демокрита. Софісти. Протагор про людину як міру усіх речей. Сократ у пошуку істини. Маевтика. Калокагатія. Вчення Платона про Ідеї. Ідея блага. Телеологія Платона. Ейдос як закон речей. Діалектика Платона. 2Класифікація наук за Аристотелем. Завдання філософії. Категорії буття. Співвідношення матерії та форми. Вчення про рух. Ентелехія. Проблема першоджерела руху. Вчення Аристотеля про причинність. Теорія пізнання. Ознаки наукового пізнання.

Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу.

Загальна характеристика філософії Середньовіччя: специфіка, коло проблем, представники. Філософія середньовіччя (апологетика, патристика, схоластика, містика). Філософія Августина Аврелія. Філософія Фоми Аквінського. Проблематика філософії Середньовіччя: пізнання Бога та доказування його існування; проблема «трійці»; проблема теодицеї (виправдування Бога); проблема істини (відображення об'єкта у свідомості людини; істину дає Бог і природа); проблема сенсу життя; проблема держави. Загальна характеристика доби Відродження: специфіка, коло проблем, представники. Натурфілософія епохи Відродження. Соціальні теорії: Ніколо Макіавеллі, Томас Мор, Томмазо Кампанелла. Наукова революція XVII ст. (І. Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф. Бекона, Р. Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм, Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц).

Тема 4. Європейська філософія XVIII-XX століття Німецька класична філософія.

Соціальні та гносеологічні витоки німецької ідеалістичної філософії. І Кант. Докритичний період теоретичної діяльності Канта. Критичний період. Критика чистого розуму. Головне питання теорії пізнання. Трансцендентальна естетика і трансцендентальна аналітика. Априоризм Канта. Діалектика категорій. Трансцендентальна діалектика. Ідеї про безумовне. Антиномії розуму. Критика практичного розуму. Категоричний імператив. Об'єктивний ідеалізм Гегеля. Тотожність мислення і буття – вихідний принцип філософії Гегеля. Феноменологія духу. Історизм Гегеля. Рух пізнання від абстрактного до конкретного. Вчення про поняття. Вчення про протиріччя, закони та категорії діалектики.

Основні риси та причини виникнення неklasичної філософії. Ірраціоналізм та волюнтаризм А.Шопенгауера. Песимізм та етика співстраждання. Філософія життя. Воля до влади Ф.Ніцше. Специфіка екзистенціального мислення у філософії С. К'єкегора. Феномен свідомості у філософії М.Хайдеггера. Дійсний і недійсний способи людського існування. Екзистенція як її розуміє К.Ясперс. Свідоме а підсвідоме в філософії Фрейда. Психоаналіз. Історичні етапи розвитку позитивізму. Загальний дух позитивістської філософії, зв'язок позитивізму з наукою. О.Конт про межі пізнання і завдання науки. Ідея трьох етапів розвитку. Г.Спенсер як засновник органічної школи у соціології. Гедонізм і утилітаризм в етиці Спенсера. Теорія «нейтральних елементів» Р.Авенаріуса. Е.Мах про економію мислення. Світ як «комплекс відчуттів». Логічний позитивізм. Філософія як «логічний синтаксис» наукового пізнання. Філософія марксизму. Маркс і Ф.Енгельс про матеріалістичне розуміння історичного розвитку суспільства. Поняття соціально-економічної формації. Проблема свідомості і пізнання у марксизмі. Плюралізм постмодерну. Метамодерні тенденції філософії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Теоретична та соціальна філософія

Тема 5. Онтологія.

Категорія буття: сенс та специфіка. Форми буття. Матерія як філософська категорія. Історичні уявлення про матерію. Рух та його форми. Простір і час. Субстанціональна та реляційна концепції простору і часу. **Свідомість.** Світоглядний сенс розуміння свідомості. Ідеальне та реальне. Свідомість як відображення творчості. Цілісність свідомості. Свідомість як фундаментальний принцип буття. Індивідуальна свідомість. Свідоме та підсвідоме. Самосвідомість. Енерго-інформаційне розуміння свідомості. Форми суспільної свідомості, їх різниця та взаємозв'язок в контексті історичного процесу розвитку суспільства.

Тема 6. Гносеологія.

Сутність, структура та форми пізнавального процесу. Види пізнання. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Діалектика чуттєвого та раціонального. Агностицизм та його види. Концепції істини. Епістемологія, догматизм, скептицизм. Відчуття, сприйняття, уявлення, поняття, судження, умовивід. Проблема істини. Абсолютна та відносна істина. Роль практики в пізнанні. Досвідно-практичні джерела пізнання. Пізнання як творчість. Шляхи та спроби пізнавального освоєння світу. Логіко-дискурсивний та інтуїтивний рівні пізнавального процесу

Тема 7. Філософська антропологія та аксіологія.

Філософська антропологія як напрямок. Підходи до розуміння сутності людини в історії філософської думки. Сутнісні характеристики людини. Проблема життя, смерті та безсмертя людини у духовному досвіді людства. Духовність. Антропоцентризм та індивідуалізм. Проблемність людського буття. Протиріччя буття і небуття. Буття людини як буття можливостей. Проблема достойності людського буття. Духовні виміри людського буття. Вихідні питання. Цінності. Суспільний характер людського буття. Концепції сенсу життя сучасної людини. Цінності та культура. Культура та цивілізація.

Тема 8. Філософські проблеми сучасності.

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Специфіка предмета соціальної філософії. Суспільство як система, що саморозвивається. Структурно-функціональний та генезисний виміри суспільства. Основні філософські підходи до розуміння суспільства. Сутність соціально-філософського аналізу.

Основні проблеми екологічної етики. Особливості розвитку інформаційного суспільства (медіафілософія). Кризові явища сучасності. “Демографічний вибух” як глобальна проблема нашого часу. Евтаназія. Проблема війни та конфліктності людського буття. Феномен постправди. Діджиталізація як нова форма реальності. Людина в просторі осциляції доби метамодерну.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві.		2	2			6
Тема 2. Філософія Стародавнього світу. Антична філософія		4	4			8
Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу		2	2			6
Тема 4. Європейська філософія XIX-XX століття		4	4			10
Модульна контрольна робота						6
Разом за модуль		12	12			36
Змістовий модуль 2. Теоретична та соціальна філософія						
Тема 5. Онтологія		2	2			6
Тема 6. Гносеологія		4	4			8
Тема 7. Філософська антропологія та аксіологія		2	2			6
Тема 8. Філософські проблеми сучасності		4	4			10
Модульна контрольна робота						6
Разом за модуль		12	12			36
Разом за семестр		24	24			72

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Шифр и ДРН	Види та тематика навчальних занять	О бс яг, го ди ни
1		ЛЕКЦІЇ	
2	ДРН 1	Лекція 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	2
3	ДРН 2	Тема 2. Філософія Стародавнього світу. Антична філософія	4
4	ДРН 3	Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу	2
5	ДРН 4	Тема 4. Європейська філософія XIX-XX століття	4
6	ДРН 5	Тема 5. Онтологія	2
7	ДРН 6	Тема 6. Гносеологія	4
8	ДРН 7	Тема 7. Філософська антропологія та аксіологія	2
9	ДРН 8	Тема 8. Філософські проблеми сучасності	4
			24
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
10	ДРН 1	Тема 1 Філософські вчення стародавнього Сходу. 1. Характерні риси східного менталітету. 2. Філософські вчення Стародавньої Індії. 3. Філософські вчення Стародавнього Китаю.	2
11	ДРН 2	Тема 2 Філософія західноєвропейського середньовіччя. 1. Проблема співвідношення авторитету, розуму та віри. 2. Проблема універсалій. Протистояння номіналізму та реалізму. 3. Німецька філософська містика 14 століття. М. Екхарт. Г. Сузо. Й. Таулер.	4
12	ДРН 3	Тема 3 Філософія доби Відродження та Нового часу. 1. Християнський гуманізм Е. Роттердамського. 2. «Досліди» М. Монтеня 3. Соціально-політичні вчення. Т. Мор та Т. Кампанелла. М. Макіавеллі. 4. Сенсуалізм Дж. Локка. 5. Раціоналізм Б. Спінози 6. Філософія французького Просвітництва.	2
13	ДРН 4	Тема 4 Німецька ідеалістична філософія. 1. Априоризм І. Канта. 2. Критика практичного розуму І. Канта. 3. Категоричний імператив. 4. Тотожність мислення і буття як вихідний принцип філософії Гегеля. 5. Вчення про протиріччя, закони та категорії діалектики.	4
14	ДРН 5	Тема 5 Свідомість. Свідомість як фундаментальний принцип буття. Світоглядний сенс розуміння свідомості. Ідеальне та реальне. Свідомість як відображення творчості. Свідоме та підсвідоме. Самосвідомість.	2

15	ДРН 6	Тема 6. Пізнання як об'єкт філософського аналізу. 1. Діалектика чуттєвого та раціонального. 2. Проблема істини. Абсолютна та відносна істина. 3. Досвідно-практичні джерела пізнання. 4. Пізнання як творчість. 5. Логіко-дискурсивний та інтуїтивний рівні пізнавального процесу.	4
16	ДРН 7	Тема 7 Антропологічні виміри філософії. 1. Проблемність людського буття. 2. Протиріччя буття і небуття. 3. Буття людини як буття можливостей. 4. Проблема достоїнності людського буття. 5. Духовні виміри людського буття. 6. Суспільний характер людського буття.	2
17	ДРН 8	Тема 8 Філософська етика 1. Етика як філософська наука 2. Мораль як соціальний феномен 3. Структура моральної свідомості 4. Основні категорії етики. Добро і зло. 5. Сенс життя і ставлення до смерті	4
РАЗОМ			24

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Шифр и ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг, години
18	ДРН 1	Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	6
19	ДРН 2	Тема 2. Філософія Стародавнього світу. Антична філософія	8
20	ДРН 3	Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу	6
21	ДРН 4	Тема 4. Німецька класична філософія.	10
22	ДРН 5	Тема 5. Європейська філософія ХІХ-ХХ століття	6
23	ДРН 6	Тема 6. Онтологія	6
24	ДРН 7	Тема 7. Гносеологія	8
25	ДРН 8	Тема 8. Філософська антропологія та аксіологія	6
26	ДРН 5	Тема 9. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	10
27	ДРН 8	Тема 10. Філософські проблеми сучасності	6
Разом			72

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- опитування;
- усний індивідуальний і фронтальний контроль;
- контрольно-корекційна бесіда;
- підготовка до практичних завдань;
- виконання самостійних завдань;
- взаємоконтроль (взаємооцінювання);

самоконтроль: рефлексія, самооцінювання, рецензування.

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Сума
30	30	40	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	10	30
5	5	5	5		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	10	30
5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кіл-ть	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кіл-ть	Максимальна кількість балів (сумарна)
Поточне оцінювання та самостійна робота	5	20	5	20
Модульна контрольна робота	1	10	1	10
Залік				40
Максимальна кількість загальних балів				100

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для процесу навчання необхідні такі програмні та додаткові технічні засоби: обладнання для демонстративного супроводу лекцій та практичних завдань (комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка), а саме:

1. Доступ до мережі Інтернет.
2. Доступ до дистанційної корпоративної платформи Moodle
3. Доступ до платформи ZOOM

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Петрушенко В.Л. Філософія / Підручник. – Львів: ПП “Магнолія 2006”, 2025. – 504 с.
2. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії / Підручник. – Львів: Львівська політехніка, 2019. 596 с.
3. Вступ до філософії : навч.-метод. посіб. / Владленова І.В.; Годзь Н.Б.; Городиська О.М. та ін.; за ред. Городиської О.М.; Дольської О.О. Х. : НТУ «ХП», 2018.
4. Ворбертон Н. Коротка історія філософії. / пер. з англ. А. Марховська – К.; Наш Формат, 2023, 224 с.
5. Гриб В.І. Філософія науки. Посібник. – Вінниця: Нілан ЛТД, 2019. – 224 с.
6. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 4-те вид., переробл. – Харків : Право, 2023. – 424 с.
7. Історія філософії та філософської думки / Укладачі: І.В. Чорноморденко, Н.М. Лакуша, О.А. Гринько, Н. А. Крицька - К.: КНУБА, 2023. – 32 с.
8. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021 . 286 с.
9. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія. Підручник. (перекл. Кебуладзе В.) – Л.:Дух і Літера, 2023. 536 с.
10. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Додаткова:

1. Іванова К. Філософія: кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів. Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. 472 с.
2. Онофрійчук О. Філософія: навчально-методичний посібник. Херсон: Д.С. Грінь, 2014. 222 с.
3. Повар А. Філософія: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Д.Г. Зволейко, 2015. 163 с.
4. Скринник М. Філософія: навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2015. 477 с.
5. Тімченко О. Філософія: навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки. Львів: Растр-7, 2015. 359 с.
6. Шабанова Ю.О. Системний підхід у вищій школі / Підручник. – Д.: НГУ, 2014. - 120 с. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет